

Dobre i złe sąsiedztwa

Historia
kluczem do zrozumienia
współczesnych relacji międzysąsiedzkich

Redakcja naukowa
Teresa Maresz i Katarzyna Grysińska-Jarmuła

Dobre i złe sąsiedztwa

Historia kluczem do zrozumienia współczesnych relacji międzysąsiedzkich

Redakcja naukowa
Teresa Maresz i Katarzyna Grysińska-Jarmuła

Bydgoszcz 2016

Komitet Redakcyjny

Sławomir Kaczmarek (przewodniczący)
Zygmunt Babiński, Katarzyna Domańska, Grzegorz Kłosowski
Andrzej Prószyński, Marlena Winnicka, Jacek Woźny
Ewa Zwolińska, Grażyna Jarzyna (sekretarz)

Recenzent

prof. dr hab. Ryszard Sudziński

Projekt okładki i skład

Tadeusz Meszko

Redaktor

Bartosz Ludkiewicz

© Copyright by Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego
Bydgoszcz 2016

© Copyright by redaktorzy naukowi monografii i autorzy tekstów

Utwór nie może być powielany i rozpowszechniany w całości
ani we fragmentach bez pisemnej zgody posiadacza praw autorskich

ISBN 978-83-8018-078-9

Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego
(Członek Polskiej Izby Książki)

85-092 Bydgoszcz, ul. Ogińskiego 16

tel./fax 52 32 36 755, 32 36 729, mail: wydaw@ukw.edu.pl

<http://www.wydawnictwo.ukw.edu.pl>

Rozpowszechnianie 52 32 36 730, e-mail: jarno@ukw.edu.pl

Poz. 1666 Ark. wyd. 33,5

Spis treści

WSTĘP	9
-------------	---

Część 1 Bliscy i dalecy sąsiedzi

Stosunki sąsiedzkie na szczeblu lokalnym

Ludmiła Borisowna Sukina, <i>Друг, товарищ и враг. Взаимоотношения замосковных городов и посадов в Смуту начала XVII века</i>	18
Marek Sass, <i>Bysławek – pomorska wieś z klasztorem w tle</i>	29
Marta Muzioł, <i>Cmentarze żydowskie w Polsce. Kilka słów o sąsiedztwie tradycji sepulkralnych</i>	43
Kamila Kłudkiewicz, <i>Współpraca, pokojowe współistnienie czy konkurencja? Działalność polskich i niemieckich towarzystw przyjaciół sztuk pięknych w XIX-wiecznym Poznaniu</i>	52
Katarzyna Grysińska-Jarmuła, <i>Polsko-niemieckie relacje w Bydgoszczy w tzw. okresie pruskim</i>	66
Friederike Partzsch-Szankowska, <i>Von Bromberg zu Bydgoszcz. Veränderungen und Konstanten der Wahrnehmung deutscher Bewohner Brombergs von 1900 bis zur Zwischenkriegszeit</i>	80
Barbara Techmańska, <i>Stosunki sąsiedzkie na dolnośląskiej wsi w pierwszych latach powojennych</i>	95
Vladimír Goněc, <i>Obcy sąsiad w moim mieście? Obcy sąsiad w mojej rodzinie? Nabyte i zgubione doświadczenie w wielkim regionie przemysłowym</i> ...	110

Stosunki sąsiedzkie o charakterze międzynarodowym

Giennadij Michajłowicz Kowalienko, <i>Станислав Жолкевский и русская Мыта</i>	122
Grażyna Pańko, <i>Polacy i Czesi w okresie międzywojennym a współczesny obraz naszego południowego sąsiada</i>	130
Andrzej Topij, <i>Niemiecko-łotewski i niemiecko-estoński układ o nieagresji z dnia 07.06.1939 r.</i>	140
Andrzej Purat, <i>Dobre sąsiedztwo, czyli rzecz o udzielaniu pomocy Polakom przez Ukraińców w okresie eksterminacji dokonanej przez nacjonalistów ukraińskich w latach 40. XX wieku</i>	151
Joanna Sadowska, <i>Nieoficjalna strona wizyt obywateli PRL w ZSRR. Zarys problematyki</i>	168
Arkadiusz Stempin, <i>Niemiecko-francuskie pojednanie: na ile mit, na ile rzeczywistość?</i>	181
Michał Alagierski, <i>Stosunek Turcji do Europy. Specyfika relacji pomiędzy Brukselą i Ankarą</i>	193
Dariusz Bugajski, Antoni F. Komorowski, Tomasz Neubauer, <i>Zalew Wiślany. Problemy wolności żeglugi</i>	205
Katarzyna Niemiec, <i>Percepcja zagrożenia, czyli Chińska Republika Ludowa jako sąsiad</i>	213

Część 2

Sąsiedzi w historiografii, edukacji i kulturze

Wybrane problemy dotyczące sąsiedztwa w historiografii

Dmitrij Anatoljewicz Dobrowolski, <i>Wizerunek chrześcijaństwa zachodniego w piśmiennictwie ruskim końca XI – początku XII w.</i>	224
---	-----

Oleksandr Wolodymyrowycz Kolybenko, <i>Переяславль Руський и Переяславль Залесский. Славяно-русские, тюркские и финно-угорские взаимосвязи и параллели</i>	233
Jerzy Janiec, <i>Livonian Hospitality and Neighborhood in the Eyes of Hermann von Wartberge during the Northern Crusade</i>	248
Dmitrij Władymirowicz Kariew, <i>Беларусь – Польша. Проблемы взаимоотношений (конец XVIII – начало XXI в.) в белорусской историографии и исторической памяти белорусов в период новейшего времени</i>	260
Roman Borisowicz Kazakow, <i>Споры с «русским Плутархом»: Н.М. Карамзин и Зориан Доленга-Ходаковский</i>	274
Arūnas Vyšniauskas, <i>Praca J. Szlupasa „Litwini i Polacy” (1887) z punktu widzenia historycznego i perspektywy współczesnej</i>	282
Nadieżda Władymirowna Niekrasowa, <i>Тверские историописатели конца XIX – начала XX в. как строители региональной идентичности</i>	291
 <i>Relacje sąsiedzkie w historii lokalnej i edukacji regionalnej</i>	
Siergiej Iwanowicz Małowiczko, Marina Fiodorowna Rumiancewa, <i>Проблема пограничья в предметном поле новой локальной истории</i>	306
Eliza Stehr, <i>Wspólnie czy przeciw sobie? Wielokulturowe środowisko nauczycieli i uczniów w pruskim szkolnictwie średnim w Wielkim Księstwie Poznańskim na przykładzie Królewskiego Gimnazjum im. Jana Amosa Komeńskiego w Lesznie</i>	316
Izabella Kopczyńska, <i>Aspekt oświatowo-wychowawczy mniejszości żydowskiej w dwudziestoleciu międzywojennym w Poznaniu</i>	331
Aleksander Nikołajewicz Wabiszczewicz, <i>Межэтнические взаимоотношения в сфере просвещения в западных областях БССР в 1939-1941 гг.</i>	340

Danuta Konieczka-Śliwińska, <i>Edukacja regionalna jako forma kształtowania wzajemnych relacji społeczności w regionie</i>	354
--	-----

Iwona Maria Strachanowska, <i>Interkulturowość europejska jedną z dróg do dobrego sąsiedztwa</i>	367
--	-----

Dobre sąsiedztwo a polityka historyczna

Teresa Maresz, <i>Wspólne dzieje a odmienna ich prezentacja oraz ocena w polskiej i rosyjskiej narracji podręcznikowej</i>	376
--	-----

Jasmina Milanović, <i>Raspad Jugoslavije u srpskim udžbenicima istorije</i>	395
---	-----

Natalia Pietrowna Marczenko, <i>Книга для дітей як індикатор транскордонних взаємовідносин культур (на прикладі новітньої книги для дітей в Україні)</i>	409
--	-----

Ponadnarodowe dziedzictwo kulturowe

Olga Juriewna Strielowa, <i>Чужие памятники – своя история</i>	422
--	-----

Joanna Szczutkowska, <i>„Żywotność i znaczenie” – współpraca kulturalna Polski z Węgrami w latach 70. XX wieku</i>	431
--	-----

Joanna Trajman, <i>Filmowe obrazy sąsiedztwa polsko-niemieckiego po 1990 roku</i>	444
---	-----

Samanta Kowalska, <i>Dziedzictwo kulturowe na początku XXI wieku – narodowe czy wspólne?</i>	459
--	-----

BIBLIOGRAFIA	470
--------------------	-----

AUTORZY TEKSTÓW	523
-----------------------	-----

O tym, jak układają się relacje między sąsiadującymi ze sobą społeczeństwami nie miały wpływ mają wydarzenia z przeszłości. To historia pozwala zrozumieć współczesność. Niejeden antagonizm czy stereotyp ma swoje korzenie w konfliktach i sprzecznościach w czasach minionych. To one, między innymi, rzutują na to, czy w dzisiejszych czasach potrafimy ze sobą rozmawiać bez emocji, czy też nadal stawiamy sobie nawzajem zarzuty i mamy do siebie pretensje.

Oddajemy w Państwa ręce książkę rozpoczynającą cykl publikacji pod wspólnym tytułem „Dobre i złe sąsiedztwa”. Książka pt. *Dobre i złe sąsiedztwa. Historia kluczem do zrozumienia współczesnych relacji międzysąsiedzkich* została podzielona na dwie części. W pierwszej z nich, zatytułowanej „Bliscy i dalecy sąsiedzi” zebrano artykuły mówiące o konkretnych relacjach zachodzących między sąsiadami na szczeblu lokalnym oraz międzynarodowym. Druga część książki zatytułowana „Sąsiedzi w historiografii, edukacji i kulturze” zawiera artykuły związane z polityką historyczną i dziedzictwem kulturowym w kontekście relacji sąsiedzkich, a także artykuły omawiające historiografię oraz wpływ edukacji regionalnej na budowanie poprawnych relacji międzysąsiedzkich w Polsce, Serbii, Białorusi czy Ukrainie.

Od Redakcji

„Z uznaniem należy przyjąć inicjatywę wydawniczą, która zrodziła się w Instytucie Historii i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego. (...) O randze przedsięwzięcia świadczy fakt, że wzięło w nim udział prawie 40 autorów, reprezentujących różne dyscypliny naukowe i wiele ośrodków uniwersyteckich oraz pozauczelnianych w kraju i za granicą. Uczestniczyli w nim bowiem historycy, politolodzy, kulturologowie, socjologowie oraz znawcy stosunków międzynarodowych z Polski, Rosji, Niemiec, Litwy, Ukrainy, Białorusi, Serbii, Słowacji, a nawet Chin. Projekt ten ma charakter interdyscyplinarny i międzynarodowy.

(...) Przedłożona do recenzji praca jest ważnym przedsięwzięciem naukowo-edytorskim. Stanowi kompetentny przegląd różnorodnych zagadnień będących przedmiotem zainteresowania wielu dyscyplin, zwłaszcza w dziedzinie historii, politologii, socjologii, antropologii kulturowej i stosunków międzynarodowych. Jest w polskiej historiografii bardzo udaną próbą ukazania zagadnienia sąsiedztwa w jej szerokim chronologicznym, terytorialnym i interdyscyplinarnym wymiarze. Czytelnik otrzymuje rozległą panoramę wydarzeń oraz przemian, których wspólnym mianownikiem jest zagadnienie sąsiedztwa. Składają się na nią relacje między społecznościami wywodzącymi się z różnych kręgów kulturowych, religijnych i etnicznych”.

Z recenzji prof. dr. hab. Ryszarda Sudzińskiego